

А.О. Давиденко, аспірант
ДВНЗ “Українська академія банківської справи НБУ”

НЕОБХІДНІСТЬ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОЦІНКИ ВАРТОСТІ БАНКУ

На сьогодні одним із найгостріших фінансових питань у світовому масштабі є подолання фінансової кризи, яка для банківського сектора поставила велику кількість питань, що потребують негайного вирішення. Одне з таких найголовніших питань, на нашу думку, є питання визначення вартості установи. Це насамперед пов'язано із тим, що останнім часом управління банками було спрямоване саме на нарощення їх вартості. А сьогодні криза деякі банки завела в глухий кут – вартість, нарощена за роки, за декілька днів зменшилася в десятки разів.

Велика кількість банківських установ в умовах кризи опиняються на межі банкрутства, саме через це дуже актуальним є питання оцінки їх вартості чи то з метою продажу, чи то з метою злиття або поглинання, чи то з метою реорганізації чи ліквідації.

Проте визначити вартість банку стає особливо складно через встановлення її інформаційного забезпечення. Чому ж саме інформаційне забезпечення оцінки вартості банку є дуже важливою економічною категорією, визначення якої впливає на результат оцінки – вартість банку? Насамперед тому, що кожен підхід щодо оцінки вартості вимагає своєї, притаманної лише йому, інформації.

Розглядаючи інформаційне забезпечення за дохідним, порівняльним, майновим підходами та методами в їх межах, можна сказати, що його склад залежить не лише від обраного підходу, але і від методу оцінки. У межах дохідного підходу використання методу капіталізації майже не створює проблем з інформацією, а метод дисконтування грошових потоків вимагає функціонування фондового ринку в країні для визначення ставки дисконту, але у випадку його відсутності (або недостатньої розвиненості) можна користуватися альтернативним способом встановлення дисконту – на рівні ставок LIBOR, EURIBOR та ставок рефінансування центрального банку. Тому даний підхід має реальні перспективи для його застосування у вітчизняній практиці, хоча при цьому буде орієнтуватися в деяких випадках на зарубіжні джерела інформації.

Порівняльний підхід, на відміну від інших двох названих підходів, дозволяє визначити обґрунтовану ринкову вартість банку. Проте для нього інформаційне забезпечення відіграє ключову роль, оскільки в окремих країнах, зокрема і в Україні, відсутня ринкова та фінансова інформація по банках-аналогах.

Значним поштовхом та підґрунтям для розширення обсягів використання даного підходу в Україні мало б стати створення спеціалізованих компаній для збирання цієї інформації, а також різноманітних електронних джерел, які б

консолідували інформацію фондового ринку щодо обсягів та цін продажу банків-аналогів. Проблема інформаційного забезпечення оцінки вартості банку в межах порівняльного підходу відсутня за умови розвитку та встановлення оціночної інфраструктури. Це є ключовим бар'єром, якого деякі країни не можуть сьогодні досягнути, а отже, і мають обмежене застосування розглянутих в цій роботі методів порівняльного підходу, які вимагають наявності ринкової та фінансової інформації по вітчизняних банках-аналогах. Однак можливість створення спеціалізованих фірм для збирання цієї інформації, а також різноманітних електронних джерел, може стати значним проривом у даному напрямку оцінки банківського бізнесу.

Інформаційне забезпечення майнового підходу до оцінки вартості банку дещо різниться за методом оцінки. Це пов'язано з тим, що за ними визначаються різні види вартості – ринкова та ліквідаційна. При застосуванні методу чистих активів інформація має бути ширшою і вимагає більшої кількості джерел для її отримання, які не завжди є доступними. Щодо використання методу ліквідаційної вартості банку, то його інформаційне забезпечення є більш простим, спираючись на внутрішню статистичну та фінансову звітність банку, але одержати її можна лише в межах банку. Отже, можна сказати, що значних проблем із інформаційним забезпеченням цих двох методів в межах майнового підходу немає. Це насамперед пов'язано з тим, що сама суть методу зводиться до того, що треба оцінити активи за вирахуванням зобов'язань, а спосіб їх оцінки є прерогативою оцінювача, бо активи банку оцінюються поелементно будь-яким методом (як витратного, так і дохідного порівняльного підходів). Отже, можна обирати метод залежно від наявної інформації для оцінки активів та зобов'язань: суб'єкт оцінки може за наявності недостатньої інформації для оцінки окремих параметрів обліку в межах одного підходу використати інший, для якого є інформаційне забезпечення. Іншими словами, даний підхід є зручним для використання з позиції його інформаційного забезпечення саме через його компліментарність.

Отже, необхідно зазначити, що оцінка вартості банківського бізнесу в Україні стає актуальним питанням, але її ефективність значною мірою залежить від інформаційної підтримки. Тому нагальним на сьогодні є питання визначення правового забезпечення в Україні (особливо це стосується фондового ринку), стабілізація та адекватна інформація щодо макроекономічних показників розвитку держави, становлення та розвиток статистичних служб, які б займалися розрахунком окремих параметрів визначення оцінки вартості банку.